

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ У ПОЛЬЩІ

Дослідження законодавчої влади у будь-якій країні є важливим для розуміння як внутрішньої, так і зовнішньої політики країни, забезпечення її стабільного розвитку та взаємодії з іншими державами і міжнародними організаціями. Для України особливо актуальним є досвід адміністративно-правового регулювання законодавчої влади у Польщі, оскільки він може служити цінним прикладом для реформування та вдосконалення законодавчих процесів, зокрема з огляду на демократизацію та інтеграцію у європейське правове поле. Видається, досвід Польщі допоможе краще зрозуміти механізми забезпечення прозорості та підзвітності, ефективні процедури прийняття законів, а також балансування між різними гілками влади для запобігання зловживанню та забезпечення стабільності державної системи. Більше того, Польща є членом Європейського Союзу (ЄС) і її законодавча система взаємодіє з загальноєвропейським правовим полем. Тому дослідження законодавчої влади Польщі дозволяє оцінити, як національне законодавство інтегрується з законодавством ЄС, які виклики виникають у цьому процесі та які механізми використовуються для їх вирішення.

Передусім варто зауважити, що політична система Польщі, закріплена Конституцією Республіки Польща від 2 квітня 1997 року, яка визначає основні принципи функціонування держави, включаючи розподіл влади на законодавчу, виконавчу та судову, що забезпечує збалансованість та ефективність державного управління [1]. Законодавча влада представлена Сеймом та Сенатом. Сейм є нижньою палатою польського парламенту і складається з 460 депутатів, обраних на чотирирічний термін за пропорційною виборчою системою, яка

забезпечує представництво різних політичних сил та відображає політичні вподобання населення. Сенат є верхньою палатою парламенту та складається зі 100 членів, які обираються на чотирирічний термін за мажоритарною виборчою системою [1].

Як зазначає Марчук М.І., саме принцип двопалатності польського парламенту відображає основні конституційні цінності та суттєво впливає на політичний лад країни; він визнаний доктриною та судовою практикою як фундаментальна засада Конституції, що характеризується найвищим рівнем загальності та важливості, що у свою чергу надає Сейму і Сенату статус найвищих державних органів – палат політичного представництва, які безпосередньо представляють суверенну польську націю [2].

Аналізуючи основні функції Сейму, до них слід віднести передусім законодавчу діяльність (приймає закони, що регулюють різні сфери суспільного життя), контроль за діяльністю уряду (наприклад, Сейм здійснює парламентський контроль над виконавчою владою, включаючи затвердження бюджету, обговорення та голосування щодо звітів уряду, а також можливість висловлення вотуму недовіри уряду або окремим міністрам) та призначення і прийняття відставки уряду (Сейм бере участь у формуванні уряду шляхом голосування за кандидатуру прем'єр-міністра, запропоновану президентом, а також затвердження складу уряду) тощо.

Основні функції Сенату передбачають право законодавчої ініціативи (Сенат має право подавати законопроекти до Сейму, хоча його законодавча влада є обмеженою у порівнянні з Сеймом), розгляд та внесення поправок (Сенат розглядає законопроекти, прийняті Сеймом, і може вносити до них поправки або відхиляти їх; якщо Сейм не погоджується з поправками Сенату, законопроект може бути прийнятий без змін за умови, що Сейм підтвердить своє рішення більшістю голосів) та контрольна функція (проявляється у контролі за дотриманням

конституційних прав і свобод громадян, а також за діяльністю уряду через відповідні комітети) тощо.

Як видно, повноваження Сейму та Сенату мають значні функціональні відмінності, що у свою чергу підкреслює функціональну нерівність між ними [3]. Тому, варто погодитися з думкою, що сам Основний Закон Польщі передбачає асиметричну двопалатну модель, оскільки обидві палати наділені певним обсягом спільних і відмінних повноважень, при цьому Сейм займає явно домінуючу політичну позицію [4]. Попри це, саме гармонійна взаємодія між Сеймом та Сенатом забезпечує баланс та систему стримувань і противаг у законодавчому процесі. Хоча Сейм має пріоритет у прийнятті законів, роль Сенату є важливою для детального розгляду законодавчих актів та внесення коректив, що сприяє покращенню якості прийнятих законів.

Як видно, адміністративно-правовий підхід до формування та функціонування законодавчої влади Польщі представляє собою складну і збалансовану структуру, що забезпечує ефективне функціонування даної гілки влади. Завдяки пропорційній виборчій системі у Сеймі та мажоритарній системі у Сенаті, польський парламент відображає різноманітні політичні погляди і забезпечує належний рівень представництва населення. Це дозволяє підтримувати політичну стабільність, забезпечуючи демократичні процеси і захист прав громадян.

Таким чином, досвід Польщі є важливим прикладом для удосконалення законодавчих процесів в Україні, особливо в контексті демократизації та європейської інтеграції. Польська модель законодавчої влади, яка включає двопалатну структуру парламенту з різними виборчими системами для Сейму та Сенату, забезпечує ефективність та збалансованість у державному управлінні. Це дозволяє відображати різноманітні політичні погляди населення та забезпечує належний рівень представництва, сприяючи політичній стабільності та захисту прав

громадян. Членство Польщі в Європейському Союзі дозволяє також оцінити інтеграцію національного законодавства з європейським правовим полем, що є важливим аспектом для української євроінтеграції та модернізації законодавчої системи.

Література:

1. THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF POLAND OF 2nd APRIL, 1997. <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>
2. Марчук М.І. Законодавча влада в Республіці Польща. Право і безпека. 2018. № 4 (71). С.22-28. https://www.researchgate.net/publication/333088116_Legislative_power_in_the_Republic_of_Poland/fulltext/637fb694c2cb154d2921ddad/Legislative-power-in-the-Republic-of-Poland.pdf
3. Przewodnik poselski. Pod redakcją Przemysława Sobolewskiego. Wydawnictwo Sejmowe Warszawa 2019. 193 p. <https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/C02147564C05E907C12584C40050724A/%24file/Przewodnik%20poselski.pdf>
4. Сорока С. Механізми взаємодії Сенату Республіки Польща з Сеймом у процесі реалізації законодавчої функції. Державне управління та місцеве самоврядування. Дніпро. 2010. Вип. 3 (6). <https://www.researchgate.net/publication/330500534>